

4-7-95 95/58

(Oorgekeerd om)

K I E S R A A D

Aan de Staatssecretaris van Binnenlandse
Zaken, Mr. J. Kohnstamm
Postbus 20011
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

Uw kenmerk:

Datum:

Onderwerp:
advies inzake wijziging
artikelen R 10 en H 11
van de Kieswet

Geachte heer Kohnstamm,

Bij de onlangs gehouden verkiezing van de Eerste Kamer is de Kiesraad geconfronteerd met het feit dat de formulering van artikel R 10, tweede lid, van de Kieswet tot ongewenste gevolgen kan leiden.

Artikel R 10 van de Kieswet luidt als volgt:

"1. Kandidatenlijsten, ingeleverd in verschillende provincies, waarop dezelfde kandidaten in gelijk aantal en in dezelfde volgorde zijn geplaatst, vormen tezamen een stel gelijkkluidende lijsten.

2. Kandidatenlijsten waarboven dezelfde aanduiding van een politieke groepering is geplaatst, vormen tezamen een lijstengroep. Het bepaalde in de vorige volzin is mede van toepassing ten aanzien van samenvoeging van aanduidingen van twee of meer groeperingen."

Bij de Eerste-Kamerverkiezing van dit jaar heeft een aantal provinciale groeperingen een gezamenlijke lijst ingediend. Aangezien het groeperingen betrof die niet in de Tweede Kamer zijn vertegenwoordigd, was het niet mogelijk boven die lijst een aanduiding van een politieke groepering te plaatsen. Immers artikel R 7 van de Kieswet biedt slechts de mogelijkheid boven de lijst voor de verkiezing van de Eerste Kamer de aanduiding van een politieke groepering te plaatsen zoals die door het centraal stembureau voor de verkiezingen van de Tweede Kamer is geregistreerd. Aangezien niet alle lijsten van deze groepering gelijkkluidend waren -één kandidaat was in enkele provincies reeds vóór de inlevering van de lijst ge-

schrappt-, had dit tot gevolg dat de door deze groeperingen ingediende lijsten niet als één lijstengroep konden worden aangemerkt, doch dat zij twee lijstengroepen vormden waarvan de stemmen bij de vaststelling van de uitslag niet bijeenge-teld konden worden. Gelukkig heeft dit geen gevolgen gehad voor de zetelverdeling in de Eerste Kamer.

De tekst van artikel R 10 van de Kieswet maakt het derhalve voor niet in de Tweede Kamer vertegenwoordigde groeperingen feitelijk onmogelijk om anders dan met een in het gehele land gelijklopende lijst aan de verkiezing van de Eerste Kamer deel te nemen. Daarmee verkeren deze groeperingen ten onrechte en ook onbedoeld in een nadelige positie ten opzichte van de wel in de Tweede Kamer vertegenwoordigde groeperingen.

Het wetsvoorstel tot algehele herziening van de Kieswet dat op 2 oktober 1987 bij de Tweede Kamer is ingediend (TK 1987-1988, 20.264, nr.2) bevatte een regeling die de mogelijkheid van niet-gelijklopende lijsten voor deze groeperingen niet uitsloot. Artikel R 10, tweede lid, luidde in dat wetsvoorstel als volgt: "Kandidatenlijsten waarboven dezelfde aanduiding van een politieke groepering is geplaatst of waarop een of meer dezelfde kandidaten zijn geplaatst, vormen tezamen een lijstengroep."

De vetgedrukte passage is tijdens de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel naar aanleiding van opmerkingen uit de Tweede Kamer bij nota van wijziging geschrapt. De Kiesraad is daarover niet geraadpleegd.

Hetgeen hiervoor is opgemerkt over artikel R 10, tweede lid, van de Kieswet, geldt in zekere zin ook voor het nagenoeg gelijklopende artikel H 11, tweede lid, van die wet, dat betrekking heeft op de kandidatenlijsten voor de verkiezingen van de Tweede Kamer. Ook deze bepaling is tijdens de parlementaire behandeling van de algehele herziening van de Kieswet bij nota van wijziging in de hiervoor omschreven zin gewijzigd. Weliswaar geldt daarvoor, anders dan bij de Eerste-Kamerverkiezingen, dat alle groeperingen de mogelijkheid hebben registratie van hun aanduiding te verzoeken en vervolgens de geregistreerde aanduiding boven de lijst te plaatsen. De Kiesraad ziet echter geen goede reden om aan groeperingen waarvan de aanduiding om welke reden dan ook niet is geregistreerd, de mogelijkheid te onthouden met niet-gelijklopende lijsten aan die verkiezing deel te nemen.

Gelet op de ongewenste en onbedoelde gevolgen van de huidige tekst van het tweede lid van artikel R 10, geeft de Kiesraad u in overweging bij de eerstvolgende wijziging van de Kieswet dit artikellid te wijzigen.

Gelet op de bezwaren van de toenmalige Tweede Kamer tegen de oorspronkelijke tekst uit het wetsvoorstel van 1987 adviseert de Kiesraad thans artikel R 10, tweede lid, van de Kieswet als volgt te formuleren: "Kandidatenlijsten waarboven dezelfde aanduiding van een politieke groepering is geplaatst of waarvan de eerste kandidaat dezelfde is, vormen tezamen een lijstengroep."

De Kiesraad geeft u voorts in overweging artikel H 11, tweede

3

lid, van de Kieswet in overeenkomstige zin te wijzigen.

De Kiesraad,

, voorzitter

, secretaris